

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երևան

27 ապրիլի 2022 թ.

Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝

Ա. Խաչատրյանի

Անդամակցությամբ՝

Վ. Գրիգորյանի

Ա. Թունյանի

Քննության առնելով «ԱԿԲԱ ԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի անհատական դիմումի ընդունելիության հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

1. «ԱԿԲԱ ԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն (ներկայացուցիչ՝ Գ. Գևորգյան) դիմել է Սահմանադրական դատարան (դիմումը Սահմանադրական դատարան է մուտքագրվել 2022 թվականի ապրիլի 12-ին)՝ խնդրելով.

«ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասը իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությամբ հանդերձ՝ այնքանով որքանով չի նախատեսում հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու մասին միջնորդությունը մերժելու մասին Դատարանի որոշումը բողոքարկելու հնարավորություն, ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 61 և 63 հոդվածներին հակասող և անվավեր»:

2. Ըստ դիմողի՝ «Վիճարկվող հողվածի Վերաքննիչ դատարանի կողմից տրված նեղ մեկնաբանումը, ըստ որի բողոքարկման է ենթակա միայն հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու որոշումը, որևէ իրավաչափ նպատակ չի հետապնդում և խախտում է դատավարության կողմերի իրավահավասարության սկզբունքը՝ հայցվորին տրամադրելով իրավունքների պաշտպանության լայն գործիքակազմ, միաժամանակ զրկելով պատասխանողին/երրորդ անձին դատարանի ոչ իրավաչափ դատական ակտը բողոքարկելու հնարավորությունից»: Մինչդեռ Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի սահմանադրաիրավական բովանդակությունը, ըստ դիմողի, «(...) պետք է հանգեցնի նրան, որ վերաքննության կարգով ենթակա է բողոքարկման հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու միջնորդություն ներկայացնելու կապակցությամբ կայացված դատական ակտը՝ այդ թվում միջնորդությունը մերժելու մասին դատարանի որոշումը»:

Դիմողը եզրակացնում է, որ «(...) Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասը իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությամբ չի նախատեսում հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու միջնորդությունը մերժելու մասին Դատարանի որոշումը վերաքննության կարգով բողոքարկելու իրավունք»:

Վիճարկվող նորմի նման մեկնաբանությունը դիմողի կարծիքով «(...) հանգեցնում է դրա հակասահմանադրականության, մասնավորապես Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասը խախտում է ՀՀ Սահմանադրության 61-րդ հոդվածով նախատեսված դատական պաշտպանության և 63-րդ հոդվածով նախատեսված արդար դատաքննության հիմնական իրավունքները, քանի որ չի նախատեսում հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու միջնորդությունը մերժելու մասին Դատարանի որոշման բողոքարկման հնարավորություն»:

Ուսումնասիրելով Օրենսգրքի՝ հայցի ապահովման ինստիտուտի իրավակարգավորումները՝ դիմողը փաստում է, որ «(...) օրենսդիրը լայն հնարավորություններ է տվել հայցվորին, իրավունք տալով հայցել հայցի ապահովման միջոց, իսկ այդ միջնորդությունը մերժելու որոշում կայացնելու դեպքում՝ այն բողոքարկել վերաքննության կարգով, ավելին եթե հայցի ապահովման միջոցը վերացվում է, ապա հայցվորը կարող է նույնիսկ այդ որոշումը բողոքարկել»: Մինչդեռ դիմողի պնդմամբ, «(...) իրավակիրառ պրակտիկայում Օրենսգրքի 132-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետին տրված նեղ

մեկնաբանման արդյունքում պատասխանողը/երրորդ անձը զրկված են հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու միջնորդությունը մերժելու մասին Դատարանի որոշումը վերաքննության կարգով բողոքարկելու հնարավորությունից»: Դիմողը պնդում է, որ «Նման պարագայում, երրորդ անձը զրկված է իր իրավունքների հավասարակշռման հնարավորությունից, իրավունք ունի միայն միջնորդել հայցի ապահովումը վերացնելու խնդրանքով, որի մերժման պարագայում սպառվում է երրորդ անձի իրավունքների պաշտպանության հնարավորությունը»:

Դիմողի կարծիքով՝ «Նման մեկնաբանությամբ հանդերձ Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասը չի նախատեսում պատասխանողի/երրորդ անձի իրավունքների դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոց՝ զրկելով վերջիններիս համար անբարենպաստ դատական ակտը բողոքարկելու հնարավորությունից»: Իսկ դատական ակտի բողոքարկման իրավունքը, ըստ դիմողի կողմից մեջբերված Սահմանադրական դատարանի դիրքորոշումների, հանդիսանում է արդար դատաքննության իրավունքի բաղադրատարր: Հետևաբար՝ դիմողը եզրակացնում է, որ «(...) Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասը հակասում է ՀՀ Սահմանադրության 61 և 63 հոդվածներին»:

Դիմողի պնդմամբ՝ տվյալ դեպքում, ընդհանուր իրավասության առաջին աստիճանի դատարանը (այսուհետ նաև՝ Դատարան) բավարարել է հայցի ապահովման միջոց կիրառելու վերաբերյալ հայցվորի միջնորդությունը, իր միջնորդությունը հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու մասին՝ մերժել, իսկ դրա դեմ բերված վերաքննիչ բողոքի վարույթ ընդունումը մերժվել է: Դիմողը եզրակացնում է, որ «Արդյունքում, Բանկը ստիպված է տևական ժամանակ կրել վնասներ, դրա դիմաց որևէ հակընդդեմ ապահովում չստանալով, քանի որ, ի տարբերություն ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի, Օրենսգիրքը չի նախատեսում հակընդդեմ ապահովման ինստիտուտը, որի առկայության պարագայում Բանկը կկարողանար ստանալ ապահովում իր վնասների հատուցման համար»:

Ըստ դիմողի՝ «Ակնհայտ է, որ վիճարկվող իրավադրույթը հանգեցնում է Բանկի հիմնական իրավունքների խախտման՝ անհամաչափորեն սահմանափակելով Բանկի արդար դատաքննության իրավունքը, էապես վատ պայմաններ է ստեղծվում Բանկի

համար՝ համեմատած հայցվոր կողմի հետ»։ Դիմողը գտնում է, որ տվյալ պարագայում «(...) կիրառված հայցի ապահովման պատճառով Հայցվորը անհիմն հարստանում է՝ տիրապետում և օգտագործում է Բանկի սեփականությունը, իսկ Բանկը կորուստներ է կրում և չի կարողանում իրականացնել իր իրավունքների պաշտպանությունը Դատարանի հայցի ապահովման միջնորդությունը մերժելու մասին որոշումը վերաքննության կարգով բողոքարկելու միջոցով»։

Հաշվի առնելով կողմերի իրավահավասարության և մրցակցության սկզբունքների վերաբերյալ վերոգրյալ վերլուծությունը և դիտարկելով Օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետը նշված սկզբունքներին համահունչ՝ դիմողը գտնում է, որ այն իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությամբ հակասում է Սահմանադրության 61 և 63-րդ հոդվածներին։

3. Ելնելով դիմումի և կից ներկայացված դատական ակտերի ուսումնասիրությունից, ինչպես նաև ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29 և 69-րդ հոդվածների պահանջներով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը գտնում է, որ սույն անհատական դիմումով գործի քննությունը ենթակա է մերժման դիմումն ակնհայտ անհիմն լինելու հիմքով՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարան կարող է դիմել յուրաքանչյուր ոք՝ կոնկրետ գործով, երբ առկա է դատարանի վերջնական ակտը, սպառվել են դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները, և վիճարկում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը։

«Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ մերժելու մասին աշխատակարգային որոշում է

ընդունում նույն օրենքի 69-րդ հոդվածով նախատեսված այլ դեպքերում: Նույն օրենքի 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումներով գործի քննությունը, ի թիվս այլնի, կարող է մերժվել նաև այն դեպքերում, երբ **անհատական դիմումն ակնհայտ անհիմն է:**

Դիմումով ներկայացված հիմնավորումների շրջանակում դիմողը փաստում է, որ «(...) այդ նորմը *inter alia* պետք է նախատեսի հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու վերաբերյալ կայացված որոշման վերաքննության կարգով բողոքարկման հնարավորություն, անկախ նրանից՝ այդ որոշմամբ բավարարվել, թե մերժվել է հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու միջնորդությունը: Նշված նորմի հակառակ մեկնաբանությունը, որը տրվել է իրավակիրառ պրակտիկայում, հանգեցնում է դրա հակասահմանադրականության»:

Սահմանադրական դատարանն իր մի շարք որոշումներում, մասնավորապես, 2010 թվականի սեպտեմբերի 28-ի ՍԴՈ-918 և 2010 թվականի նոյեմբերի 2-ի ՍԴՈ-922 որոշումներում, անդրադառնալով միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկման հնարավորությանը, արձանագրել է, որ՝ «... օրենսդիրը տարբերակում է **միջանկյալ դատական ակտերի բողոքարկման երկու հիմնական կարգ**, այն է՝ բողոքարկում գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի բողոքարկման շրջանակներում՝ **«հետաձգված բողոքարկում»**, և միջանկյալ դատական ակտի **անմիջական բողոքարկում**: Եթե վարույթի հետագա ընթացքը կասեցնող միջանկյալ դատական ակտի դեմ իրավական պաշտպանության միակ հնարավոր միջոցը դրա անմիջական բողոքարկումն է և ըստ այդմ օրենսդրից պահանջվում է նախատեսել տվյալ ակտի անմիջական բողոքարկման կարգ, ապա չկասեցված և շարունակվող վարույթի ընթացքում ընդունված միջանկյալ դատական ակտի բողոքարկման նշված երկու կարգերի միջև ընտրությունն **օրենսդրի հայեցողության շրջանակում է**»:

Համադրելով Սահմանադրական դատարանի նախկինում արտահայտած դիրքորոշումները սույն գործի փաստերի հետ՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմն արձանագրում է, որ վարչական դատարանի 2021 թվականի ապրիլի 16-ի «Հայցի ապահովման միջոցը վերացնելու միջնորդությունը մերժելու մասին» որոշումը

չի կասեցնում գործի հետագա ընթացքը, հետևաբար՝ նման միջանկյալ դատական ակտի բողոքարկման կարգի ընտրությունն օրենսդրի հայեցողության շրջանակում է:

Վերոգրյալով պայմանավորված՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը գտնում է, որ դիմողի կողմից ներկայացված հիմնավորումները, որոնց համաձայն՝ վիճարկվող դրույթը հակասում է Սահմանադրության 61 և 63-րդ հոդվածներին, անհիմն են, իսկ դիմումի ընդունումը ենթակա է մերժման դիմումն **ակնհայտ անհիմն** լինելու հիմքով:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով և 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

«ԱԿԲԱ ԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի անհատական դիմումով գործի քննությունը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

Ա. Խաչատրյան

Վ. Գրիգորյան

Ա. Թունյան

27 ապրիլի 2022 թվականի
ՍԴԴԿՈ – 28